

De kwestie van het ongelovig verklaren van moslims¹

Shaykh Mohamed Said Ramadan Al-Bouti

¹ Dit artikel is grotendeels gebaseerd op het boek 'Abhath Fi Al-Qimma'' van Shaykh Mohamed Said Ramadan Al-Bouti

Het ergste probleem dat voortkomt uit egoïstische woede en onwetendheid over de stelregels van kennis en de oordelen van de Koran en Sunnah is het probleem van Takfeer: het ongelovig verklaren van moslims. Voordat we ingaan op het onderwerp zullen we eerst een stelregel uitleggen waar alle geleerden -met uitzondering van de geleerden van de Khawarij sekte- een consensus over hebben. Daarnaast is er een consensus dat de Khawarij sekte verschillende meningen heeft die duidelijk indruisen tegen de Koran en Sunnah.

De dingen die iemand een Kafir [ongelovige] maken, zijn veel en verschillend, maar kunnen onder 3 hoofdcategorieën worden verzameld.

1) Het eerste is hun Aqeedah [geloofsleer]. Dit is het gevolg van het ontkennen van de pilaren van Imaan of Islam en door het Haram verklaren van iets dat overduidelijk Halal is of het Halal verklaren van iets dat overduidelijk Haram is. Dit kan bijvoorbeeld door het ontkennen van de Eenheid van Allah, de wederopstanding, Jannah, Jahannam of de verplichting van het gebed, het vasten, de Zakaat, de Hadj of het duidelijk ontkennen van het feit dat rente en Zina Haram zijn.

2) Het tweede zijn daden. Hierbij is de maatstaf dat het daden zijn die tegen de pilaren van Imaan gaan, zoals het neerknielen voor een afgodsbeeld, het dragen of kussen van een kruis en het dragen van speciale religieuze kleding van andere geloven.

3) Het derde is het spotten of kleineren van Islamitische principes en oordelen, waarvan het ontkennen, ongelof is. Dus bijvoorbeeld het spotten met het gebed, Jannah, Jahannam, de Koran, profeten, de gebedsomroep, Dhikr, moskeeën, et cetera.

Wat hierboven is beschreven, is een algemene stelregel. Degenen die de specifieke regelgevingen hieromtrent wilt weten, kan الإِعلام بقواعد الإسلام van ibn Hajar al-Haytami lezen.

Het is niet toegestaan om iemand als ongelovige te verklaren als hij niet in één van deze drie hoofdcategorieën valt. Ook is het niet toegestaan om iemand ongelovig te verklaren als je twijfelt of iemand zo een handeling heeft verricht. Het is enkel met een duidelijk bewijs toegestaan om iemand ongelovig te verklaren.

We zullen deze stelregel nu gebruiken bij het onderwerp: het niet oordelen met de Wetten van Allah. Is iemand die niet oordeelt met de Wetten van Allah, een ongelovige? Allah Ta'Ala zegt namelijk in Surat al-Ma'ida [w.n.o.]:

"En wie niet oordeelt met wat Allah geopenbaard heeft: zij zijn de ongelovigen-zij zijn de onderdrukkers-zij zijn de zware zondaren."

Om antwoord te kunnen geven op deze vraag, dienen we ons eerst af te vragen wat het niet regeren met de Wetten van Allah inhoudt. De betekenis hiervan is: het verrichten van een daad die tegenstrijdig is met hetgeen Allah opdraagt. Het maakt hierbij niet uit of het gaat om een daad van jezelf, een bekende, kinderen, een vriend of de gemeenschap. Als iemand oordeelt dat zijn vrouw of zijn dochter die de puberteit heeft bereikt, zonder zich te bedekken naar buiten kan gaan -in tegenstelling tot wat Allah opdraagt- dan oordeelt zo iemand niet met de wetten van Allah. Als iemand ervoor zorgt dat in zijn huis iets afstotelijks gebeurt, dan oordeelt die persoon niet met de wetten van Allah. Als medewerkers van een coöperatie handelen met rente, dan is dit het oordelen met iets anders dan wat Allah heeft opgedragen.

Bij elke kwestie waarbij een persoon oordeelt met iets anders dan wat Allah heeft opgedragen, oordeelt hij niet met de Wetten van Allah. Al deze mensen oordelen dus niet met de wetten van

Allah. Worden deze mensen door het uitvoeren van deze daden ongelovigen? Al deze handelingen vallen niet onder de eerste categorie en zijn geen zaken van geloofsleer die iemand uit de Islam doen treden. Het zijn slechts handelingen en uitspraken. Deze vallen ook niet in de tweede of derde categorie. Als iemand niet met de Wetten van Allah oordeelt, waarbij hij de vijf zuilen van de Islam of een religieus oordeel dat door iedereen gekend wordt, ontkent of hiermee spot -en hier een duidelijk bewijs voor is- wordt hij tot een ongelovige verklaard, ongeacht wie het zegt. Echter, als er geen duidelijk bewijs is voor deze handelingen, dan is het mogelijk dat deze handelingen voortkomen uit losheid of het volgen van de verlangens van de Nafs [ego] en niet door het ontkennen en verwerpen van de Wetten van Allah.

Deze twijfel heft het zekere bewijs op en het is niet toegestaan om iemand ongelovig te verklaren als er twijfel is. Het is dus niet toegestaan om een moslim een ongelovige te verklaren als hij zich niet houdt aan de Wetten van Allah. Het maakt hierbij niet uit of deze handelingen gaan over het vellen van een oordeel, zijn kinderen of over sociale systemen.

Degenen die ervan houden om mensen als ongelovigen te verklaren, gebruiken de verzen uit Surat al-Ma'ida als bewijs. We dienen te weten dat volgens alle exegeten deze drie verzen zijn geopenbaard naar aanleiding van [volgens de overlevering van Imam Malik, Abu Dawud, Zuhri en anderen] de straf die een vrouw hoort te krijgen na het verrichten van Zina of [volgens de overlevering van Muslim, Ahmad ibn Hanbal, Abu Dawud, Ibnu Jarir en anderen] dat een groep joden -die claimden dat iemand stokslagen moest krijgen, in plaats van de straf van Zina- naar de Profeet ﷺ kwamen om hem ﷺ te vragen over zijn oordeel.

Iemand van de joden zei: *'Is dit het oordeel van Allah? Zullen jullie zweren dat dit zo is?'* Allah liet hun op deze manier weten dat zij de Wetten van Allah veranderden.

Daarnaast is er een meningsverschil onder de geleerden of de bewoordingen *'hun zijn de ongelovigen, onrechtvaardigen en zware zondaren'* aan het einde van de verzen, alleen gaan over de joden waarvoor de verzen zijn geopenbaard of voor eenieder die in deze situatie is. De metgezel Ibn Abbas [radi Allahu anhu] vermeld beide meningen. In het geval dat deze verzen niet enkel voor de joden zijn, maar voor de gehele mensheid. Dan is degene die niet regeert met de Wetten van Allah, omdat hij er niet in gelooft, een ongelovige. Degene die wel gelooft in de Wetten van Allah, maar hier niet mee regeert, vanwege zijn luiheid of vanwege het volgen van zijn begeerten, is een onderdrukker of een zware zondaar [Fasiq].

Volgens de andere mening zijn deze verzen enkel gericht naar de [toenmalige] joden. Volgens die mening betekenen *'onderdrukkers'* en *'zware zondaren'* ook ongelovigen en gaat het over de joden voor wie de verzen zijn geopenbaard. De metgezel ibn Abbas [radi Allahu anhu] heeft dan ook de volgende mening: *'Als deze drie toeschrijvingen gaan over de joden voor wie deze verzen zijn geopenbaard of degenen die de Wetten van Allah ontkennen, dan betekent het dat zo iemand ongelovig is.'* Deze mening is via Ali ibn Talha overgeleverd door al-Tabari. Daarnaast overleveren ibn Abbas en Jabir ibn Zayd van ibn Shubrumah en Sha'bi dat de eigenschap van *'ongelovigen'* in het eerste vers is voor de moslims, de eigenschap *'onderdrukkers'* in het tweede vers is bedoeld voor de joden en dat de eigenschap *'zware zondaren'* in het derde vers is bedoeld is voor de christenen. Ze zeiden: *'Wat bedoeld wordt met het toeschrijven van 'ongeloof' aan de moslims, is niet dat ze de Islam ontkennen en ongelovig worden, maar dat ze de gunsten [van de Islam] ontkennen.'* Echter als iemand niet regeert met de Wetten van Allah, omdat hij er niet in gelooft, dan is hij een afvallige en dus een ongelovige.

Hetgeen hierboven is vermeld is een samenvatting van de meningen van de geleerden, waarbij er overeenstemming is dat een moslim geen ongelovige verklaard mag worden, omdat hij zich

niet houdt aan de Wetten van Allah. Het maakt hierbij niet uit of de verzen zijn geopenbaard aan de toenmalige joden of de gehele mensheid. De Kufr waarover gesproken wordt is in elke situatie het gevolg van verwerpen en ontkennen. De geleerden hebben hier een consensus over, waar slechts één sekte tegenin gaat. En dat is de Khawarij sekte, waarbij moslims die grote zondes verrichten, worden gezien als ongelovigen. Dit terwijl een grote zonde een moslim niet uit de religie plaatst; behalve als hij ontkent dat dit een zonde is.

Het is verplicht om je te houden aan zaken waar een consensus over is. Indien iemand met een nieuwe interpretatie komt van deze verzen en concludeert dat degene die niet oordeelt met de Wetten van Allah een ongelovige is, dan gaat hij tegen de verplichting in om je te houden aan zaken waar een consensus over is. Dit is niks anders dan het volgen van de lusten van het ego.

Als het hierboven vermelde duidelijk is, dan dienen we te kijken naar de status van degene die niet oordeelt met de Wetten van Allah. Als hij in zijn spraak of daad een pilaar van de Islam of een ander essentieel deel van de religie ontkent of deze kleineert -en hier is duidelijk bewijs voor- dan is dit een reden dat zo iemand een ongelovige wordt. Het maakt hierbij niet uit of deze persoon een belangrijk persoon is, iemand van dezelfde groepering is, een rechter is in een rechtszaal of een staatshoofd. Wie het ook is; zo iemand is een Kafir. Echter, als we geen duidelijk bewijs hebben dat iemand [een belangrijk onderdeel van de Islam] ontkent of kleineert of dat hetgeen hij ontkent of kleineert niet een essentieel onderdeel van de Islam is en waarbij enkel geleerden hier een uitspraak over kunnen doen; dan kunnen we hem niet verklaren tot ongelovige.

Degenen die zonder de bewijzen en de stelregels van kennis te raadplegen, moslims die niet volledig met de Wetten van Allah oordelen, verklaren tot ongelovigen, dienen Allah te vrezen. Zulke mensen dienen zichzelf te verwijten, omdat ze streven om haat te zaaien, terwijl dit niet is toegestaan. Volgens de verbeelding van deze mensen zijn de verzen over het niet oordelen met de Wetten van Allah, enkel voor degenen die de hoogste positie [staatshoofden et cetera] hebben bij een volk. Het lijkt dat het tot ongelovigen verklaren van mensen enkel geldt als het om deze mensen gaat en niet als het gaat om mensen van hun eigen familie, vriendenkring of groeperingen die ook niet met de Wetten van Allah regeren. Waarom worden deze mensen geen ongelovigen verklaard? Waar komt dit verschil vandaan? Wij weten het niet.

We zullen hierna een korte samenvatting geven van het oordeel van de Sharia en welke methodiek ons voorbeeld, de Profeet ﷺ, hanteerde. Bukhari en Muslim overleveren van de metgezel Ubadah ibn as-Şāmit [radi Allahu anhu] het volgende: *‘Op de nacht van Aqabah nodigde de Profeet ﷺ ons van de Ansaar uit om hem te gehoorzamen. Wij accepteerden dit. De volgende dingen waren in deze overeenkomst: dat we in blijdschap, verdriet, moeilijke en makkelijke tijden zullen luisteren naar de leiders die zijn aangesteld en niet met hun zullen redetwisten.’* De Profeet ﷺ zei vervolgens: *‘Met uitzondering van de leider waarbij jullie duidelijk ongelof zien, waarbij jullie in dit geval een sterk bewijs moeten hebben uit de Koran.’*

Het is overgeleverd door Muslim, Ahmad, ibn Maja en Abu Dawud dat Usama ibn Zayd zei: *‘De Profeet ﷺ stuurde ons van de Juhaynah stam op Jihad. Tegen de ochtend kwamen we bij de vijand. Ik kwam een man tegen. Hij zei ‘la ilaha illa Allah.’ Ik heb hem echter gedood. Ik twijfelde door deze handeling van mij en vermeldde dit bij de Profeet ﷺ. De Profeet ﷺ vroeg me: ‘Heb je hem vermoord, terwijl hij la ilaha illa Allah zei?’ Ik zei: ‘Hij zei het, omdat hij bang was van mijn wapen.’ De Profeet ﷺ zei hierop: ‘Heb je zijn hart opengesneden om te*

kijken of hij het meende?’’ Deze vraag herhaalde de Profeet ﷺ constant tegen mij, waarna ik hoopte dat ik die dag moslim zou zijn geworden.’’

Het is overgeleverd in verschillende Sahih overleveringen dat de Profeet ﷺ van Allah Ta’Ala te horen kreeg wie de hypocrieten [Munafiqeen] waren. De Profeet ﷺ behandelde deze mensen echter nog steeds als moslims, omdat hij ﷺ uitging van wat aan de buitenkant te zien was. Omar [radi Allahu anhu] vroeg toestemming aan de Profeet ﷺ om Abdullah ibn Ubay te vermoorden, omdat hij gedragingen had die duiden op hypocrisie [Nifaaq]. De Profeet ﷺ gaf hier geen toestemming voor. Ook de zoon van Abdullah ibn Ubay vroeg hetzelfde aan de Profeet ﷺ. De Profeet ﷺ gaf ook hem geen goedkeuring en zei: *‘‘We zullen juist zacht en goed met hem omgaan.’’*

Dit was de omgang van de Profeet ﷺ met degenen waarvan hij ﷺ wist dat het hypocrieten waren. In dat geval dienen de mensen die niet in het hart kunnen kijken van een ander, zich niet zo te gedragen en moslims niet als ongelovigen verklaren. De Profeet ﷺ draagt ons op om mensen te beoordelen op basis van hun uiterlijk [wat ze zeggen, hoe ze zich gedragen, enzovoorts] en dat we hun innerlijk moeten overlaten aan Allah Ta’Ala.

Daarnaast dienen we niet te vergeten dat Muslim van ibn Omar heeft overgeleverd dat de Profeet ﷺ zei: *‘‘Als iemand zijn [moslim] broeder tot ongelovige verklaart, dan komt de Kufr op één van hen.’’* Met andere woorden: Als iemand zijn broeder tot ongelovige verklaart, dan is of degene die dit verklaart een ongelovige of degene waartegen het gezegd wordt. Imam Shafi’i gaat in zijn boek كتاب الأم uitgebreid in op dit onderwerp, waarbij hij samengevat zegt: *‘‘Allah heeft zijn dienaren verplicht gesteld om Zijn profeten te volgen. Daarnaast heeft Hij niet geadviseerd om op basis van aanwijzingen en vermoedens te oordelen over het innerlijk van iemand. Want dat hun kennis minder is dan die van de profeten is bekend. Allah heeft aan Zijn profeten opgedragen om mensen te beoordelen op basis van de uiterlijke gedragingen. Allah heeft Zijn profeten opgedragen om te strijden tegen de veelgoden-aanbidders, totdat ze zeiden dat ze moslim zijn geworden. Vervolgens heeft Allah Ta’Ala aan de Profeet ﷺ geopenbaard dat alleen Hij weet of deze mensen oprecht zijn bij het accepteren van de Islam.’’*

Het is overgeleverd dat een man iets over het vermoorden van één van de hypocrieten fluisterde in het oor van de Profeet ﷺ. Hierop zei de Profeet ﷺ: *‘‘Getuigt hij niet dat er geen god is behalve Allah?’’* De man zei: *‘‘Ja, maar hij is niet oprecht in zijn gebed.’’* De Profeet ﷺ zei hierop: *‘‘Hun zijn van degenen, waarvan Allah mij heeft verboden om hen te vermoorden.’’*

De Profeet ﷺ oordeelde dus te allen tijde op basis van wat hij ﷺ zag en gaf aan dat iedereen zich bij Allah Ta’Ala moet verantwoorden over hun innerlijk. Degenen die niet oordelen op basis van de uiterlijke gedragingen, vanwege het vermoeden dat mensen zich anders gedragen dan dat ze in de werkelijkheid zijn, handelen in tegenstrijd met de Koran en Sunnah.’’

Hetgeen Imam Shafi'i uitgebreid heeft behandeld is geaccepteerd door alle geleerden, met uitzondering van de geleerden van de Khawarij sekte. Dus: degenen die moslims tot ongelovigen verklaren doordat ze de lusten van hun ego volgen, dienen Allah te vrezen, doordat ze tegen Allah, de Profeet ﷺ en de consensus van de geleerden ingaan.